

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2005 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Marta Sadowska

Protokolant: Cezary Porydzaj

po rozpoznaniu w dniu 17.08.2005 r., w Warszawie

sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

przeciwko Wyższej Szkole Ekonomicznej w Bochni

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

- I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień wzorców umowy o nazwie: 1. „Regulamin Studiów” o treści następującej:
 - a. § 5 ust. 2 „W ósmym dniu po upływie terminu określonego przez kanclerza do wniesienia opłaty czesnego następuje skreślenie z listy studentów. Przywrócenie prawa do studiowania po skreśleniu z listy może nastąpić dopiero po wniesieniu dodatkowej opłaty w wysokości 300 zł”
 - b. § 7 ust. 2 „Student Szkoły może przenieść się do innej uczelni za zgodą dziekana, o ile wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów porządkowych Szkoły”
 - c. § 35 ust. 5 „Za każdy rozpoczęty miesiąc opóźnienia w złożeniu pracy dyplomowej student musi wnieść na konto Szkoły dodatkową opłatę w wysokości 500 zł”,

2. „Uchwała Nr 1/2001 Senatu" pkt 7:
„Przed upływem 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć pierwszego semestru na pisemny wniosek studenta składającego rezygnację ze studiów, przysługuje mu zwrot 80% wniesionej opłaty czesnego za semestr. Po upływie tego terminu zwrot nie przysługuje",
 3. „Oświadczenie o finansowych warunkach kształcenia": „Jednocześnie przyjmuję do wiadomości, że w przypadku przekroczenia terminu płatności, moje pierwotnie zadeklarowane zobowiązanie wobec WSE zostaną zaktualizowane do wysokości czesnego obowiązującego w przypadku rozłożenia płatności na IV raty".
- II. Zasądza od pozwanego Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Bochni na rzecz powoda Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.
 - III. Wpis tymczasowy w kwocie 500 (pięćset) złotych uznaje za ostateczny i nakazuje go pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa /kasa tutejszego Sądu/.
 - IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

SSR Marta Sadowska

Uzasadnienie

Powód Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wnosił o uznanie za niedozwolone i zakazanie wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umów o treści następującej:

1. „Regulamin Studiów” o treści następującej:

- § 5 ust. 2 „W ósmym dniu po upływie terminu określonego przez kanclerza do wniesienia opłaty czesnego następuje skreślenie z listy studentów. Przywrócenie prawa do studiowania po skreśleniu z listy może nastąpić dopiero po wniesieniu dodatkowej opłaty w wysokości 300 zł” jako sprzecznego z art. 385³ pkt 17 kc i art. 385¹ § 1 kc
- § 7 ust. 2 „Student Szkoły może przenieść się do innej uczelni za zgodą dziekana, o ile wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów porządkowych Szkoły” jako sprzecznego z art. 385 pkt 9 i 14 kc i art. 385¹ § 1 kc
- § 35 ust. 5 „Za każdy rozpoczęty miesiąc opóźnienia w złożeniu pracy dyplomowej student musi wnieść na konto Szkoły dodatkową opłatę w wysokości 500 zł” jako sprzecznego z art. 385 pkt 17 kc i art. 385¹ § 1 kc

2. „Uchwała Nr 1/2001 Senatu” :

pkt 7 „Przed upływem 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć pierwszego semestru na pisemny wniosek studenta składającego rezygnację ze studiów, przysługuje mu zwrot 80% wniesionej opłaty czesnego za semestr. Po upływie tego terminu zwrot nie przysługuje” jako sprzecznego z art. 385³ pkt 12, 13 i 17 kc

3. „Oświadczenie o finansowych warunkach kształcenia”: „Jednocześnie przyjmuję do wiadomości, że w przypadku przekroczenia terminu płatności, moje pierwotnie zadeklarowane zobowiązanie wobec WSE zostaną zaktualizowane do wysokości czesnego obowiązującego w przypadku rozłożenia płatności na IV raty” jako sprzecznego z art. 385³ pkt 17 kc w zw. z art. 385¹ § 1 kc oraz art. 385³ pkt 10 kc.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa, gdyż część z zakwestionowanych postanowień zaprzestał stosować, zaś pozostałe nie mają charakteru niedozwolonych.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje:

Pozwana Wyższa Szkoła Ekonomiczna prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług edukacyjnych i w obrocie z konsumentami /studentami/ posługuje się wzorcami umów: Regulamin Studiów", „Uchwała Nr 1/2001 Senatu", „Oświadczenia o finansowych warunkach kształcenia, w których znajdują się zakwestionowane postanowienia /dowód w/w wzorce umów: k. 8-15/.

Po wniesieniu niniejszego pozwu pozwana usunęła niektóre z zakwestionowanych postanowień /dowód k. 36-42, uchwała z k. 43-45, zarządzenie z k. 46-47/. Powództwo jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Takie postanowienia umowne są niedozwolone.

Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym umowę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Niedozwolone postanowienia umowy nie są wiążące dla konsumenta /§ 21. Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Odnosi się to w rzeczywistości do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta / 3/.

Z kolei ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje i najczęściej będzie to kontrahent /§ 4/. Art. 385³ kc zawiera katalog przykładowych niedozwolonych klauzul umownych. W niniejszej sprawie bezsporne jest, że zakwestionowane postanowienia wzorców umów nie były indywidualnie uzgodnione przez pozwaną Szkołę ze studentami (konsumentami).

Odnosnie zakwestionowanego postanowienia umownego z pkt 1.1. pozwu jest niedozwoloną klauzulą umowną określoną w art. 385 pkt 17 kc. W przypadku opóźnienia z wykonaniem świadczenia pieniężnego dłużnik jest zobowiązany do zapłaty odsetek za opóźnienie, nawet gdy wierzyciel nie poniósł z tego tytułu żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności /art. 481 § 1 kc/.

W związku z tym nałożenie na konsumenta obowiązku zapłaty przy ponownym przyjęciu na studia dodatkowej opłaty w kwocie 300 zł jest rażąco wygórowane, gdyż samo zagrożenie zapłaty odsetek w przypadku opóźnienia konsumenta jest wystarczającym środkiem finansowym gwarantującym terminowość zapłaty. Odnośnie postanowienia umownego z pkt 1.2 pozwu to należy uznać za słuszne stanowisko powoda, że jest ono niedozwolone na podstawie art. 385 pkt 9 i 14 kc. Postanowienie to przede wszystkim wyłącza swobodę konsumenta do rozwiązania umowy, gdyż w takim przypadku jest wymagana zgoda pozwanej Szkoły i to po spełnieniu przez studenta bliżej nieokreślonych obowiązków porządkowych. Przy czym powyższe ograniczenie nie dotyczy drugiej strony umowy. Poza tym nie sprecyzowanie o jakie dokładnie obowiązki chodzi przewidziane przepisami porządkowymi powoduje, że to pozwanej pozostawione jest uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy. Jednocześnie brak sprecyzowania powyższych obowiązków konsumenta jest sprzeczne z art. 385 § 2 kc, który przewiduje, iż wzorzec umowy winien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały.

Kolejne postanowienie umowne /pkt 1.3 pozwu/ jest niezgodne z art. 385 pkt 17 kc, ponieważ nakłada na studenta opóźniającego się ze złożeniem pracy dyplomowej zbyt wygórowaną karę umowną w kwocie 500 zł za każdy miesiąc opóźnienia, co jak słusznie podniósł powód stanowi 1/3 część czesnego /1.520 zł za semestr/.

Z kolei zakwestionowane postanowienie umowne z pkt 1.4 pozwu stanowi nie-dozwoloną klauzulę umowną określoną w art. 385 pkt 12, 13 i 17 kc, gdyż pozbawia studenta /konsumenta/ zwrotu uiszczonyj całej zapłaty w razie rezygnacji z umowy, po upływie określonego terminu utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta.

Jeżeli uznać część świadczenia, które w wyżej opisanej sytuacji nie podlega zwrotowi za karę umowną lub odstępną, to jego wysokość dochodząca do wysokości świadczenia studenta jest rażąco wygórowane /art. 385 pkt 17 kc/. Ostatnie zakwestionowane postanowienie umowne jest niedozwolone, gdyż gwarantuje pozwanej w sposób jednostronny zmianę warunków umowy ze studentem /konsumentem/ bez podania przyczyny - art. 385 pkt 10 kc. Poza tym przewiduje ono poza możliwością żądania za opóźnienie świadczenia studenta swoistego rodzaju karę umowną polegającą na określeniu wysokości zobowiązania studenta w oparciu o zaktualizowane czesne /art. 385³ pkt 17 kc/. W związku z twierdzeniem pozwanej, że

zaprzestała stosowania niektórych z zakwestionowanych postanowień należy stwierdzić, że ponieważ nastąpiło to po wniesieniu pozwu, to nie miało to wpływu na bieg niniejszego postępowania /art. 479⁴⁰kpc/.

Z tych powodów orzeczono jak w wyroku.

Zaś w przedmiocie zwrotu kosztów na podstawie art. 98 i 99 kpc i art. 479⁴⁴ § 2 kpc, zaś na podstawie art. 479⁴⁴ § 1 kpc zarządono ogłoszenie wyroku.

SSR Marta Sadowska